

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit alatyöryhmän 1. Rikollisuus ja rikosasioiden käsittely sekä rangaistukset ja niiden täytäntöönpano ehdotuksista

-

2. Kommentit alatyöryhmän 2. Siviiliasioiden käsittely, sovittelu ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ehdotuksista

-

3. Kommentit alatyöryhmän 3. Hallinto-oikeudelliset asiat ja erityistuomioistuinasiat ehdotuksista

Valitusten käsittelyajat sekä markkinaoikeudessa että korkeimmassa hallinto-oikeudessa ovat erittäin iso ongelma julkisia hankintoja koskevissa valituksissa.

Kannatamme ehdotusta, että asian arviointi rajoitettaisiin ainakin pääsääntöisesti niihin seikkoihin, joihin valittaja on muutoksenhakuajan kuluessa vedonnut. Tällä varmistettaisiin sekä käsittelyaikojen kohtuullisuus että turvattaisiin hankintayksikön oikeusasemaa tilanteissa, joissa hankintayksikkö arvioi omaa oikeusasemaansa sekä riskejä muun ohella täytäntöönpanolupahakemuksen ja väliaikaisen sopimuksen tekemisen suhteen. Tällainen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi silloin, kun valittaja on esittänyt tarjouspyynnön epäselvyysväitteen. Valitsevan oikeuskäytännön mukaan epäselvyysväitteen menestyessä hankintayksikölle ei voida määrätä hyvitysmaksua. Tällöin hankintayksikkö voisi tehdä perustellusti päätöksen, että se hakee lupaa hankinnan täytäntöönpanolle ilman pelkoa siitä, että valittaja esittää uusia väitteitä hankintapäätöksen kumoamiseksi.

Sen lisäksi, että asian arviointi rajoitettaisiin pääsääntöisesti niihin seikkoihin, joihin valittaja on muutoksenhakuajan kuluessa vedonnut, tulisi myös kirjeenvaihtokierroksien määrää rajoittaa, koska asian laajuus ja laatu ei enää muuttuisi oikeusprosessin aikana. Näkemyksemme mukaan

kirjeenvaihtokierroksia tulisi käydä lähtökohtaisesti enintään kaksi, ellei asian ratkaiseminen muuta edellytä.

Edellä mainitut keinot oikeudenkäyntiprosessien tehostamiseksi pitäisivät myös osapuolten oikeudenkäyntikulut maltillisina. Havaintomme mukaan oikeudenkäyntikulut ovat nousseet monessa tapauksessa korkeiksi asian laatuun ja laajuuteen nähden.

Siltä osin kuin ehdotuksessa ehdotetaan yhtenä keinona oikeusprosessien tehostamiseksi voittaneen tarjoajan väliintuloilmoitusta, emme näe sillä olevan suoraa vaikutusta käsittelyaikojen lyhentämiseen. Voittanutta tarjoajaa kuullaan markkinaoikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa ainoastaan silloin, kun hankintapäätöstä ei ole laitettu täytäntöön, eli silloin, kun tuomioistuimilla ovat käytössään niin sanotut reaalikeinot. Markkinaoikeudessa voittaneen tarjoajan kuuleminen tapahtuu joko samalla kertaa kuin hankintayksikkö antaa asiassa vastineen tai sitten vasta hankintayksikön antaman vastineen jälkeen. Näkemyksemme mukaan voittaneen tarjoajan kuulemisella ei ole juurikaan vaikutusta käsittelyaikojen pituuteen.

Lisäksi todettakoon, että käsittelyaikojen lyhentämiseksi ei ole mielestämme riittävää keskittyä ainoastaan edellä mainituin keinoin oikeudenkäyntiprosessien tehostamiseen, vaan lainsäädännöllä tulisi säätää enimmäiskäsittelyajoista. Lisäksi on syytä tarkastella sitä, pitäisikö hankinnat ratkaista riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelysääntöjen mukaisesti, eikä kuten nykyään hallintoasioiden oikeudenkäyntimenettelysääntöjä noudattaen. Koska julkisia hankintoja koskevissa valituksissa on kyseessä aito kahden taloudellisen toimijan riita-asiaan rinnastettava asia, näkemyksemme mukaan tuomioistuimen ei tulisi tutkia asiaa viran puolesta.

4. Kommentit alatyöryhmän 4. Oikeudellinen neuvonta ja avustaminen ehdotuksista

-

5. Kommentit alatyöryhmän 5. Täytäntöönpano ja Ulosottolaitoksen toiminta ehdotuksista

-

6. Kommentit alatyöryhmän 6. Hallinto-, henkilöstö- ja koulutusasiat ehdotuksista

-

7. Muita huomioita Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

-

Muranen Petri
Hansel Oy